

KANTAR EMOR

Vingugaasiandur –
teadlikkus, olemasolu, barjäärid

Juuli 2019

Sisukord

	Sissejuhatus ja tulemuste kokkuvõte	3
1	Üldised tulemused	9
2	Tahkekütteil töötava kütteseadmega kodud	12
3	Korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodud	20
	Lisad	29

Sissejuhatus

- Uuringu eesmärgiks oli viia läbi plahvatusohu teadlikkuse uuring, et kaardistada Eesti elanikkonna teadlikkus, käitumine ja hoiakud seoses lõhkekehade leidmise ja valmistamisega ning pürotehnika kasutamisega. Tegemist on kordusuuringuga 2013. aastal läbi viidud samateemalisele uuringule. Seetõttu on lisaks praeguse olukorra fikseerimisele eesmärgiks kaardistada uuringute vahelisel perioodil tehtud ennetustöö tulemusel toimunud muutusi elanike teadlikkuses, käitumises ja hoiakutes. Sellel aastal oli uuringule lisatud uus teemaplokk, mille eesmärgiks oli **kaardistada teadlikkust vingugaasianduri vajalikkusest, selle olemasolust ja võimalikest barjääridest selle paigaldamisel Eesti kodudes. Käesolev aruanne keskendub sellele viimasele plokile.**
- Uuringu küsitlustöö viisime läbi vahemikus 17. juuni – 2. juuli 2019.
- Vastavalt hinnapäringu dokumendile toimus andmekogumine telefoniintervjuu (CATI – Computer assisted Telephone Interviewing) ja veebiküsitluse (CAWI – Computer Assisted Web Interviewing) kombineeritud vormis. Vastavalt hankedokumendile viisime telefoni teel läbi vähemalt 30% intervjuudest ja veebiuuringuna mitte üle 70% intervjuudest. Küsitlustöö käigus kujunenud valimi kaalusime esinduslikuks soo, vanuse, rahvuse, Päästeameti regioonide jaotuse ning asula tüübi alusel.
- Küsitletavate sihtrühm: Eesti elanikud vanuses 15-74 aastat. Uuringu valimi moodustasid 2182 vastajat. Igas regioonis küsitlesime vähemalt 400 inimest.
- Uuringu tellija on Päästeamet.
Tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale.

Põhitulemused

- Tahkekütteil töötav kütteseade või korstnaga ühendatud gaasiseade on veidi enam kui poolel valimist, sealjuures tahkekütteil töötav kütteseade 49 protsendil ja korstnaga ühendatud gaasiseade 13 protsendil vastajatest.
- Keskmisest rohkem on **tahkekütteil töötavaid kütteseadmeid** eestlaste, vanema vanusrühma (51-64-aastased), maa-asulate ning Lääne ja Lõuna regiooni kodudes.
 - 55 protsendil selle kütteseadmega kodudest on olemas vingugaasiandur. Sagedamini on vingugaasianduri paigaldanud muust rahvusest, nooremad (15-39-aastased), Põhja regioonis ning Tallinnas elavad vastajad. Probleemaatilisemad on eestlased, maa-asulate ja Lääne regiooni elanikud, kes keskmisest sagedamini omavad tahkekütteil töötava kütteseadet, kuid vingugaasiandurit sealjuures keskmisest harvem. Mittepaigaldamise põhjuseks on seni olnud kõige enam vajalikkuse küsimus – lahtiste vastuste põhjal saab järeldada, et ilma vingugaasiandurita vastajad pole selle paigaldamise olulisust endale tähtsustanud.
- **Korstnaga ühendatud gaasiseadmepõhinevat küttesüsteemi** kasutatakse enam Põhja ja Ida regioonis ning suuremates linnades (sh Tallinnas). Keskmisest sagedamini on see küttesüsteem kasutusel muust rahvusest elanike kodudes.
 - Vaatamata sellele, et korstnaga ühendatud gaasiseadmepõhineva küttega kodudes on vingugaasianduri paigaldus kohustuslik, on antud sihtrühmast selle endale paigaldanud 2/3 (67%). Keskmisest tublimad paigaldajad on muust rahvusest vastajad ning Tallinna elanikud. Probleemaatiliseks on maa-asulad ja Lääne regioon, kuid seal on ka antud kütteseadme levik keskmisest tunduvalt madalam. Need vastajad, kes pole oma kodudesse vingugaasiandurit paigaldanud, pole selle peale lihtsalt tulnud ega seda seni vajalikuks pidanud – seda tuleb keskmisest tunduvalt sagedamini ette 51-74 aastaste elanike seas.
- Kõige rohkem **vajatakse infot vingugaasianduri paigaldamise kohta** – miks ja kuhu peaks selle paigaldama. Samuti soovitakse üldinfot ja infot seadme kohta ning selle kohta, kust seda osta saaks. 14% vastajatest, kellel vingugaasiandur puudub, ei soovi või ei pea lisainfot selle kohta vajalikuks ning 13% leiab, et neil on juba vastav info olemas.

Vingugaasianduri puudumise põhjused Põhja regioonis

Tahkekütte kodud

- Põhja regioonis oli kokku tahkekütte töötava kütteseadmega vastajaid 38%, mis on nelja erineva regiooni lõikes keskmisest madalam osakaal. Nendest 40% ei ole koju vingugaasiandurit paigaldanud, sealhulgas paistsid keskmisest rohkem silma eestlased ning põhiharidusega vastajad.
- Enim mainitud põhjus anduri mitte-paigaldamiseks on **vajaduse puudumine**, mida toovad enim välja keskealised inimesed. Oluliselt on mainitud ka seda, et **paigaldamine ei ole päevakorda tulnud või on see unustatud** – peamiselt vastavad nõnda naised.
- Vaadates põhjuseid üldisemas võtmes, on anduri paigaldamise vajalikkusest või põhimõttest arusaamises peamine riskigrupp keskealised, nagu ka eelnevalt mainitud. Kombineerides paigaldusega seotud põhjused, näevad raskusi kõrge sissetulekuga Põhja regiooni elanikud. Muud mured, nagu vingugaasianduri heli või maksumus, mängivad rolli peamiselt muust rahvusest, noorte ning keskhariidusega inimeste vingugaasianduri puudumises. Vanemas eas inimesed on riskigrupiks põhjusega, et nende arvates on suitsuanduri olemasolul vingugaasiandur ebavajalik.
- **Kokkuvõttes on Põhja regioonis teiste piirkondadega võrreldes madalaim protsent vingugaasianduri mitte-paigaldanuid. Peamiseks põhjuseks, miks inimesed ei ole vingugaasiandurit paigaldanud, on selle vajalikkuse tunnetuse puudumine. Peamiseks riskigrupiks on eestlased ning madalama haridusega inimesed. Ka keskealised ning vanemas eas inimesed on grupid, kellele tähelepanu pöörata.**

Korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodud*

- Põhja regioonis oli kokku korstnaga ühendatud gaasiseadmetega vastajaid 16%, nendest 30% ei oma vingugaasiandurit. Gaasiseadmetega kodudes on eestlased oluliselt passiivsemad vingugaasianduri paigaldamise suhtes kui muust rahvusest inimesed. Veidi madalam on näitaja ka naiste ning noorte puhul.
- Peamiseks vingugaasianduri mitte-paigaldamise põhjuseks tuuakse **unustamine** või sellele **mitte-mõtlemine**. Antud asjaolu peamiseks riskirühmaks on kõrgharitud naised vanusevahemikus 51-64-aastat. Paigaldamisega seotud takistused on murekohaks just noortele. Muud põhjused, nagu anduri maksumus, kasutamine või tekitatav lärm, on takistuseks peamiselt muust rahvusest inimestele, noortele ning keskhariidusega Põhja regiooni elanikele.
- **Kokkuvõttes on ka korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodudes vingugaasianduri mitte-paigaldanuid osakaalult madalaim protsent võrreldes teiste regioonidega. Peamised põhjused, miks andurit ei ole paigaldatud, on teadmatus/unustamine/pole pähe tulnud. Riskigrupiks on eelkõige taas eestlased ning mõneti ka naisterahvad.**

* väike valim, 28 vastajat

Vingugaasianduri puudumise põhjused Lääne regioonis

Tahkekütteil kodud

- Lääne regioonis oli kõige rohkem tahkekütteil põhineva kütteseadmega kodusid, kokku 70%. Neid, kes pole vingugaasiandurit koju paigaldanud, on 53% - see on regioonide võrdluses kõrgeim protsent. Mitte-paigaldajate hulgas on statistiliselt oluliselt enam keskealisi inimesi ning mõneti ka keskmise sissetulekuga elanikke.
- Enim mainitud mitte-paigaldamise põhjuseks tuuakse asjaolu, et see on **ära unustatud** või **pole sellele mõeldud**. Lääne regiooni elanikud arvavad ka teistest enam, et **suitsuanduri olemasolul ei ole vingugaasiandur niivõrd oluline**. Sotsiaal-demograafilises lõikes ei tule välja eristuvat riskigruppi.
- Need, kes ei tunne vajadust vingugaasianduri paigaldamiseks või ei saa hästi aru, miks see vajalik on, on eelkõige kõrgharidusega ning kõrge sissetulekuga inimesed, kuid põhjuse osakaal on kõrge igas sotsiaal-demograafilises grupis ning see on ka peamine, populaarseim põhjendus.
- **Kokkuvõttes on Lääne regioonis vaja tähelepanu pöörata kõigile, kuna sotsiaal-demograafilisi eristumisi ei ilmnenu ja osakaal on kõrge kõigi gruppide üleselt.**

Korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodud

- Valim on selles piirkonnas järeltuste tegemiseks liiga väike (9 vastajat).

Vingugaasianduri puudumise põhjused Lõuna regioonis

Tahkekütte kodud

- Lõuna regioonis oli kokku 64% tahkekütte töötava kütteseadmega vastajaid, neist vingugaasiandurit ei olnud paigaldatud 46%-l. Statistiliselt olulisi erinevusi sotsiaal-demograafilistes lõigetes ei ole.
- Enim mainitud põhjus anduri mitte-paigaldamiseks on 'ei tea, ununenud, pole sellele mõelnud' kuid aspekt on võrreldes Lääne ja Ida regioonidega mainitud vähem.
- Teadmatus ja unustamisega seotud põhjused on peamiseks murekohaks 40-50-aastaste puhul. Paigalduse keerukust on sotsiaal-demograafiliste gruppide lõikes mainitud sarnasel määral ehk eristuvaid riskigruppe ei ole. Muud põhjused nagu anduri kallidus/lärm/kasutamine, on probleemiks noortele ning ka muust rahvusest inimestele. Suitsuanduri olemasolu piisavust toovad välja kõrgema sissetulekuga inimesed.
- **Kokkuvõttes on Lõuna regioonis suur osakaal tahkekütte kodudes elavaid inimesi, kes ei ole vingugaasiandurit paigaldanud. Peamiseks riskirühmadeks on naised ja 40-50-aastased, kuid tähelepanu vajavad kõik sihtrühmad, kuna populaarseim põhjendus anduri mitte-paigaldamiseks on unustamine ja teadmatus.**

Korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodud

- Valim on selles piirkonnas järeltööstuse tegemiseks liiga väike (16 vastajat).

Vingugaasianduri puudumise põhjused Ida regioonis

Tahkekütteil kodud

- Ida piirkonnas oli tahkekütteil töötavate vastajate hulk 38%, neist 45%-l pole paigaldatud vingugaasiandurit. Sotsiaal-demograafilistes lõigetes ei ole statistiliselt oluliselt eristuvaid gruppe.
- **Teadmatuse** ning **unustamisega seotud põhjused** toovad eelkõige välja põhiharidusega noored inimesed ning antud asjaolu on **peamine põhjus vingugaasianduri mitte-paigaldamiseks Ida regiooni elanike hulgas**. Ida regioonis oli võrreldes teiste regioonidega keskmisest tunduvalt enam neid, kes töid paigaldamise takistusena välja selle kallist hinda, mida mainivad teistest enam mehed. 15% mainib ka paigaldamisega seotud takistusi ning 14% väidab, et suitsuanduri olemasolul ei ole vingugaasiandur vajalik.
- **Kokkuvõttes on vajalik tähelepanu pöörata vingugaasiandurite kohta info jagamisele, kuna teadmatust on peamine mitte-paigaldamise põhjus. Riskigruppe ei eristu.**

Korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodud*

- Korstnaga ühendatud gaasiseade on Ida regioonis 20%-l vastajatest. Vingugaasiandurit ei ole neist paigaldatud 37%-l.
- Ida regiooni elanike hulgas on esmatähtis põhjus vingugaasianduri mitte paigaldamiseks, et **seda ei ole veel jõutud teha**. Viiesimik ei oska põhjust öelda.
- **Kokkuvõttes vajavad tähelepanu kõik sotsiaal-demograafilised sihtrühmad. Põhjuseks on suuresti toodud, et ei ole veel jõutud andurit paigaldada, seega oleks asjakohane luua meeldetuletav reklaam või muu lahendus, mis inimestele paigaldust meelde tuletaks.**

* väike valim, 34 vastajat

1

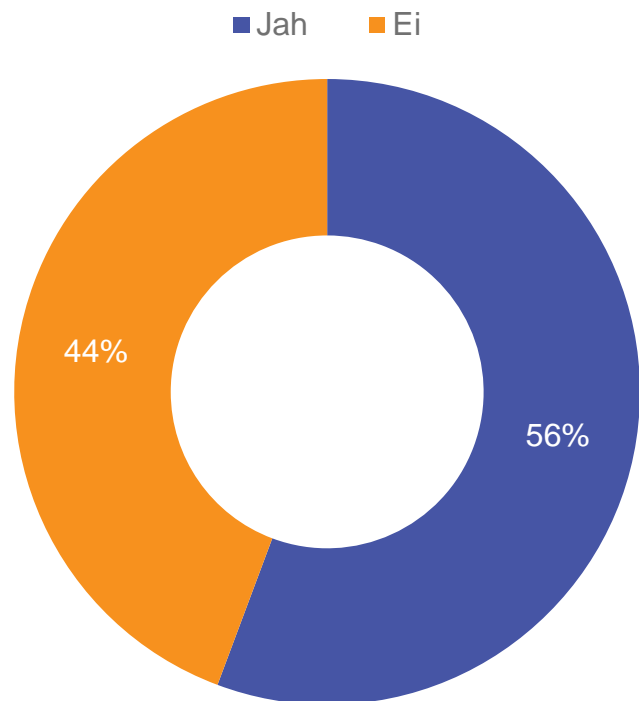
Üldised tulemused

Tahkekütteil töötav või korstnaga ühendatud gaasiseadmel töötav kütteseade on veidi üle poole vastajate kodudes

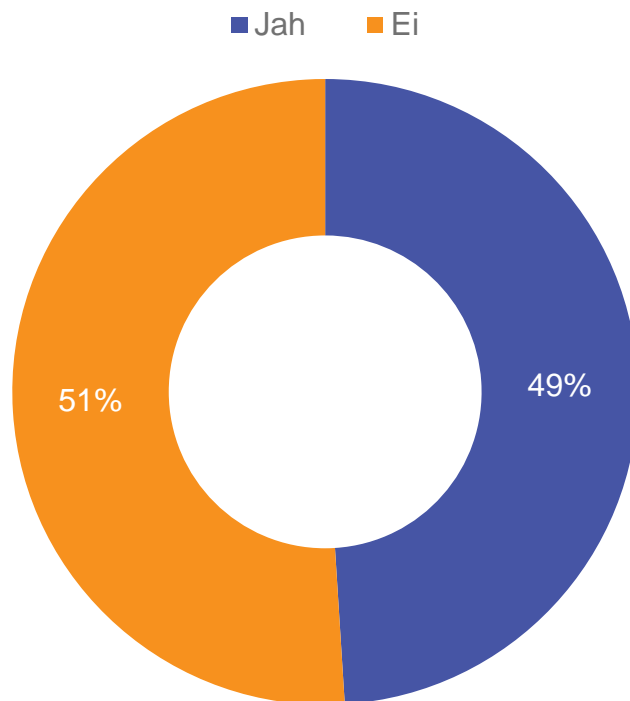
% kõigist vastajatest, n = 2182

Kas Teil on kodus...

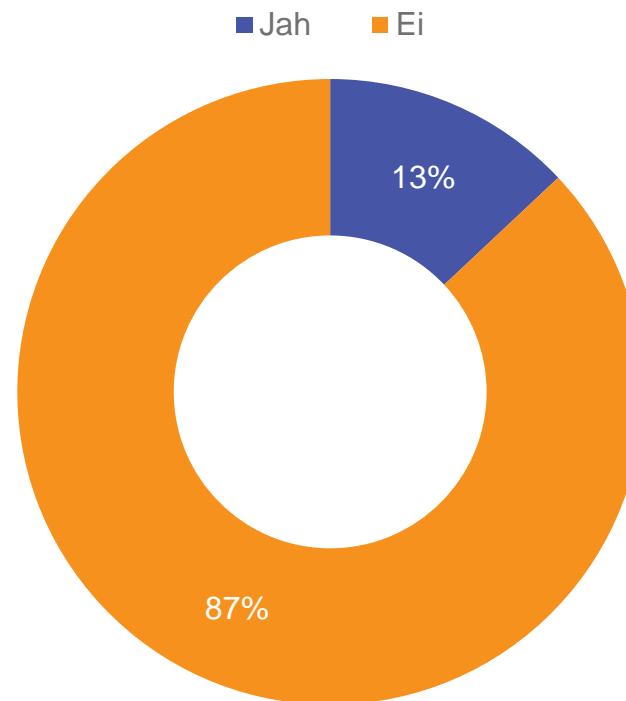
...tahkekütteil töötav kütteseade ja/või korstnaga ühendatud gaasiseade?

... tahkekütteil (puit, brikett vms) töötav kütteseade (ahi, kamin, pliit vms)?

... korstnaga ühendatud gaasiseade (nt gaasikatel, soojavee boiler vms)?

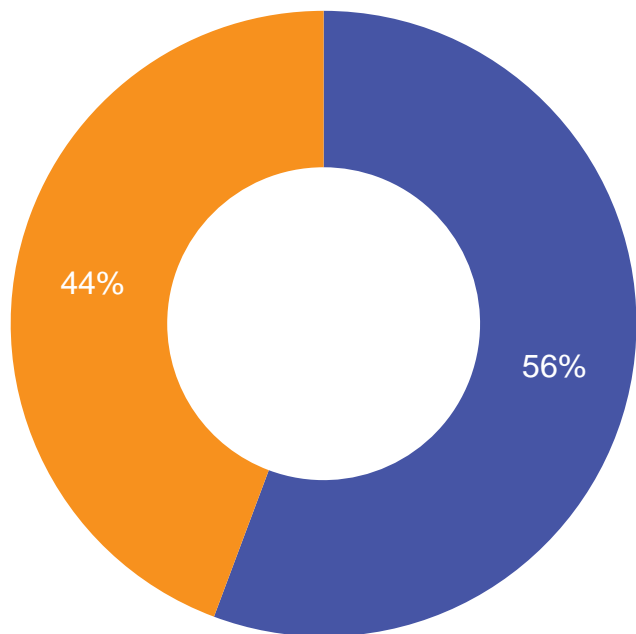

Vingugaasiandur on paigaldatud 56% kodudest, kus kütteseadmeks on tahkekütteil või korstnaga ühendatud gaasiseadmepõhine süsteem

Kas Teil on kodus paigaldatud vingugaasiandur?

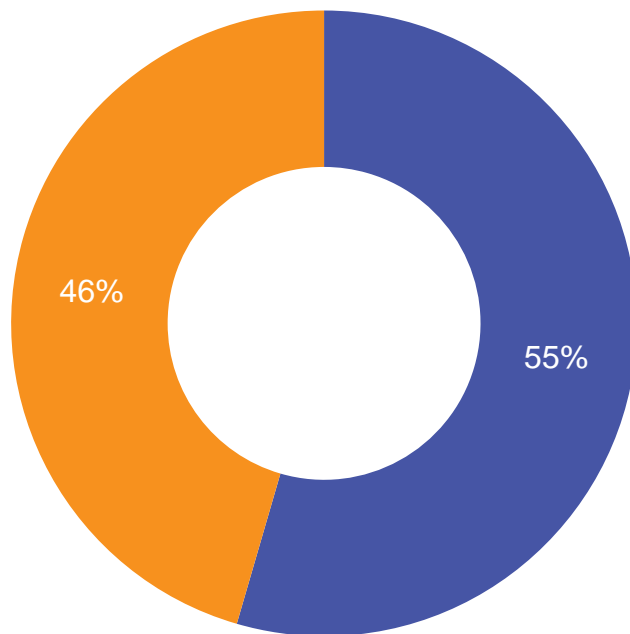
% neist, kellel on kodus kas tahkekütteil töötav kütteseade ja/või korstnaga ühendatud gaasiseade, n = 1321

■ Jah ■ Ei

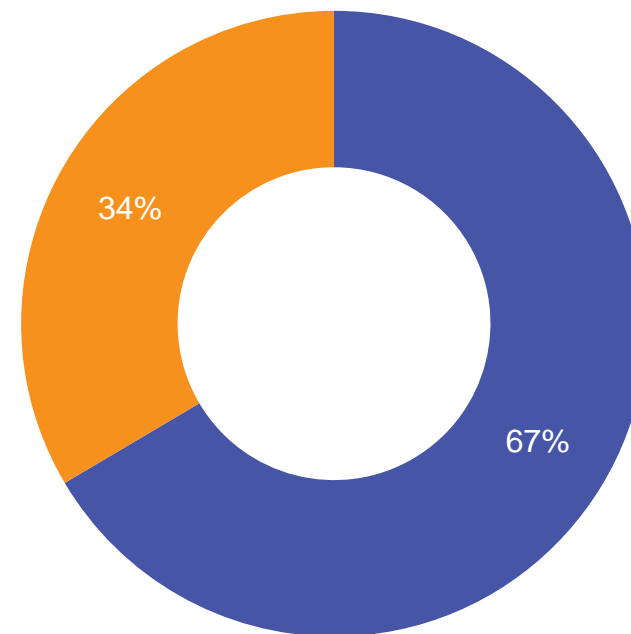
% neist, kellel on kodus tahkekütteil töötav kütteseade, n = 1183

■ Jah ■ Ei

% neist, kellel on kodus korstnaga ühendatud gaasiseade, n = 254

■ Jah ■ Ei

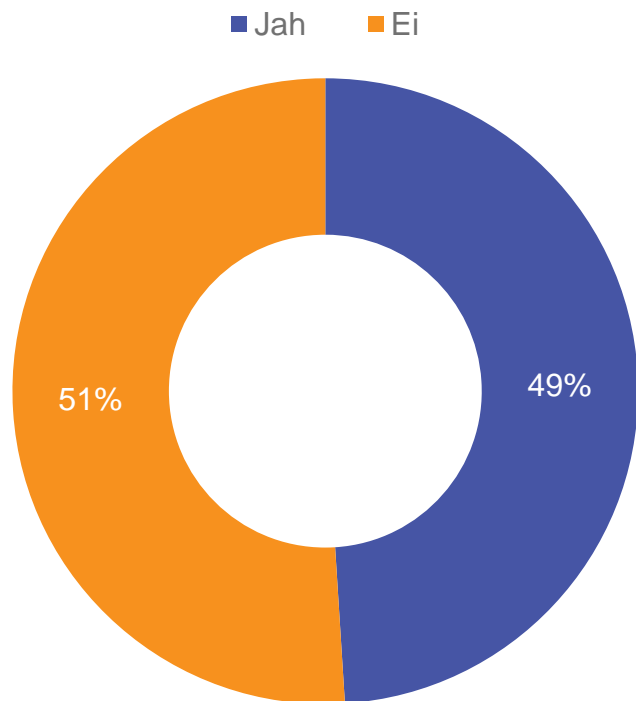
2

Tahkeküttele töötava kütteseadmega kodud

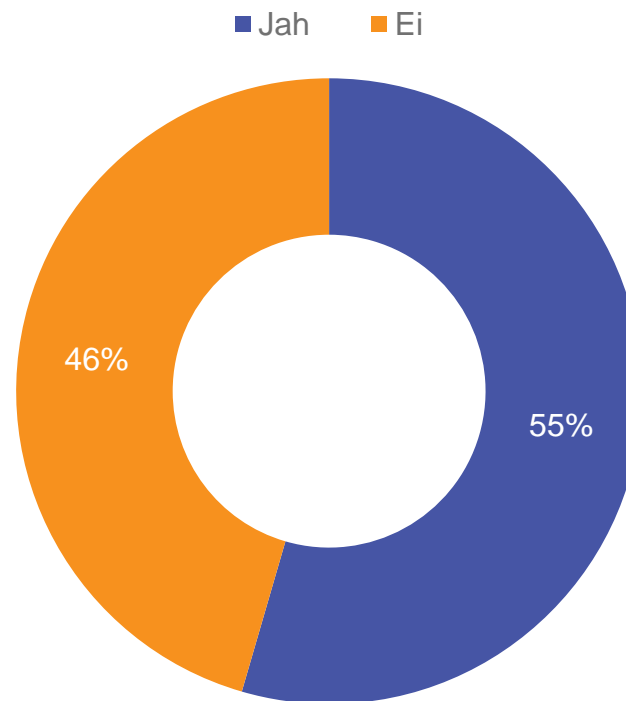
Tahkekütteil töötava kütteseadmega kodudes on vingugaasiandur paigaldatud 55 protsendil

Kas Teil on kodus...

... tahkekütteil (puit, brikett vms) töötav kütteseade (ahi, kamin, pliit vms)?
% kõigist vastajatest, n = 2182

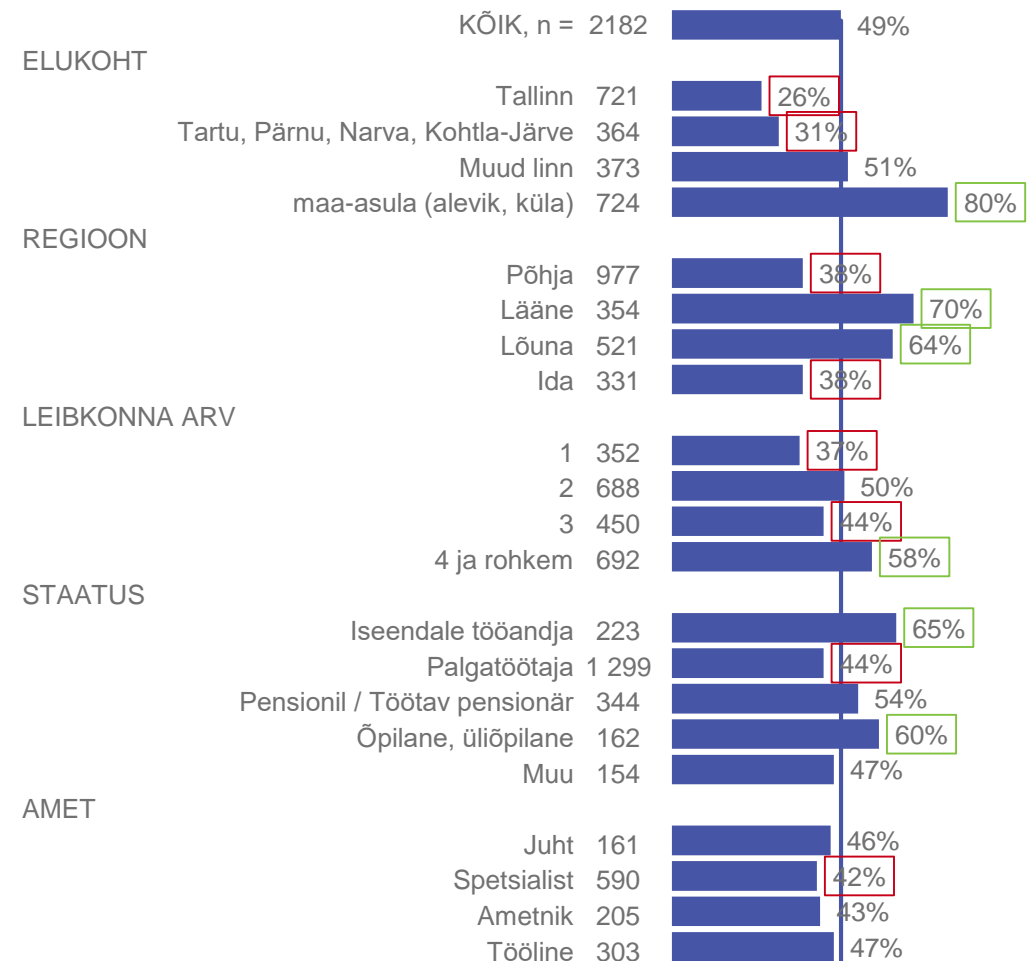
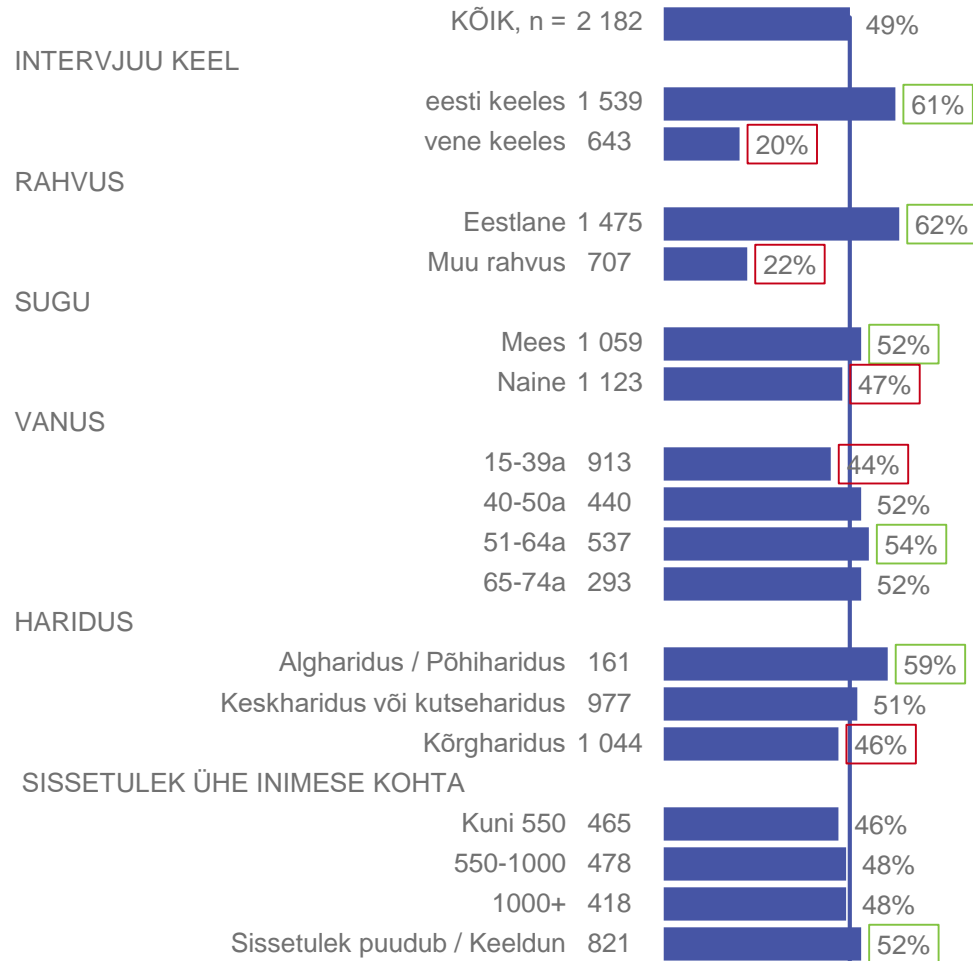
... paigaldatud vingugaasiandur?
% neist, kellel on kodus tahkekütteil töötav kütteseade, n = 1074

Tahkekütteil töötavaid kütteseadmeid on keskmisest enam eestlaste, maaelanike ning Lääne ja Lõuna regiooni kodudes

reaprotsent kõigist vastajatest, n = 2182

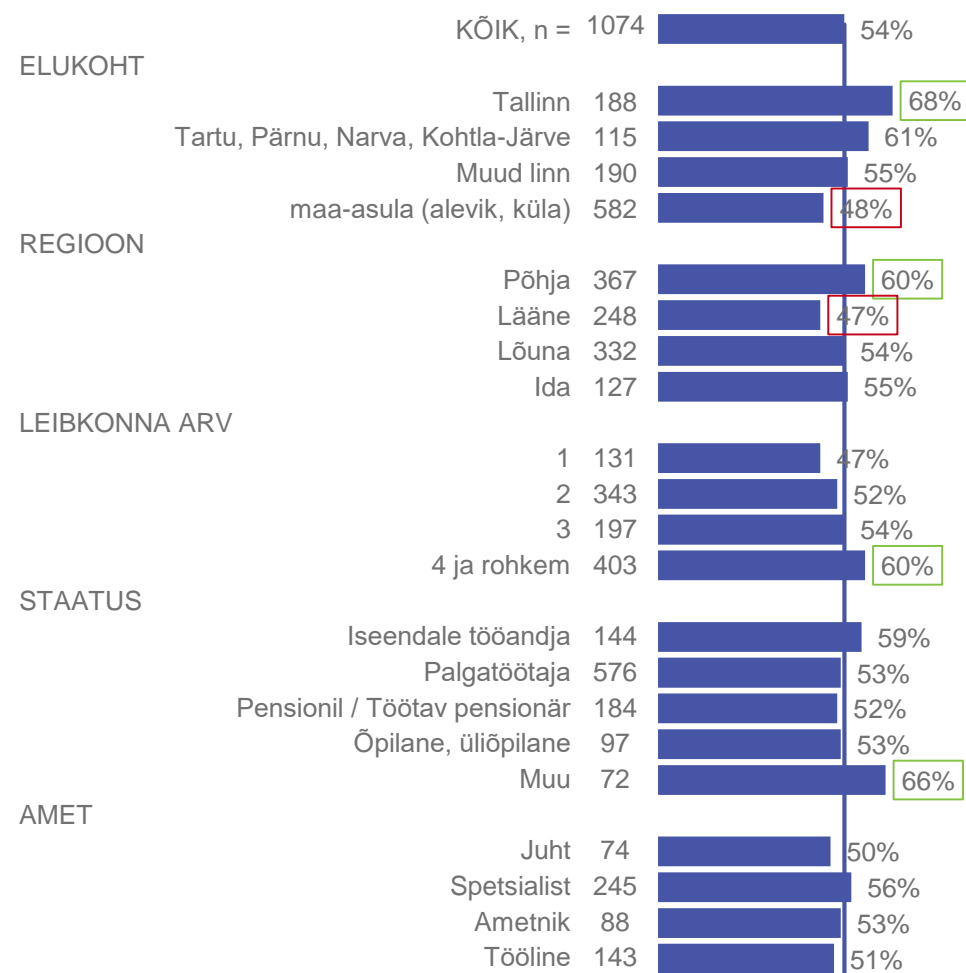
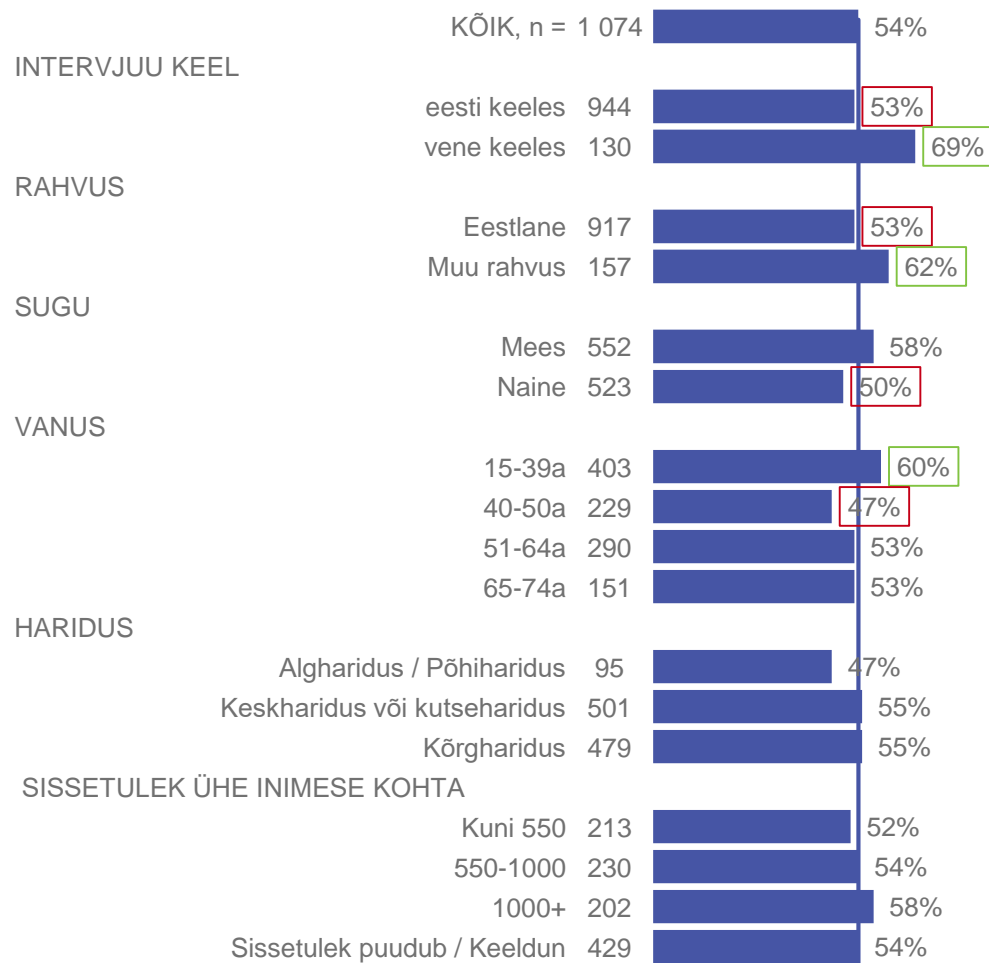
Kas Teil on kodus **tahkekütteil** (puit, brikett vms) **töötav kütteseade** (ahi, kamin, pliit vms)? - Jah

Tahkekütteil töötav kütteseade on keskmiselt enam levinud maa-asulates, kuid sealsetes kodudes on keskmisest vähem ka vingugaasiandureid

reaprosent neist, kellel on kodus tahkekütteil (puit, brikett vms) töötav kütteseade (ahi, kamin, pliit vms) n = 1074

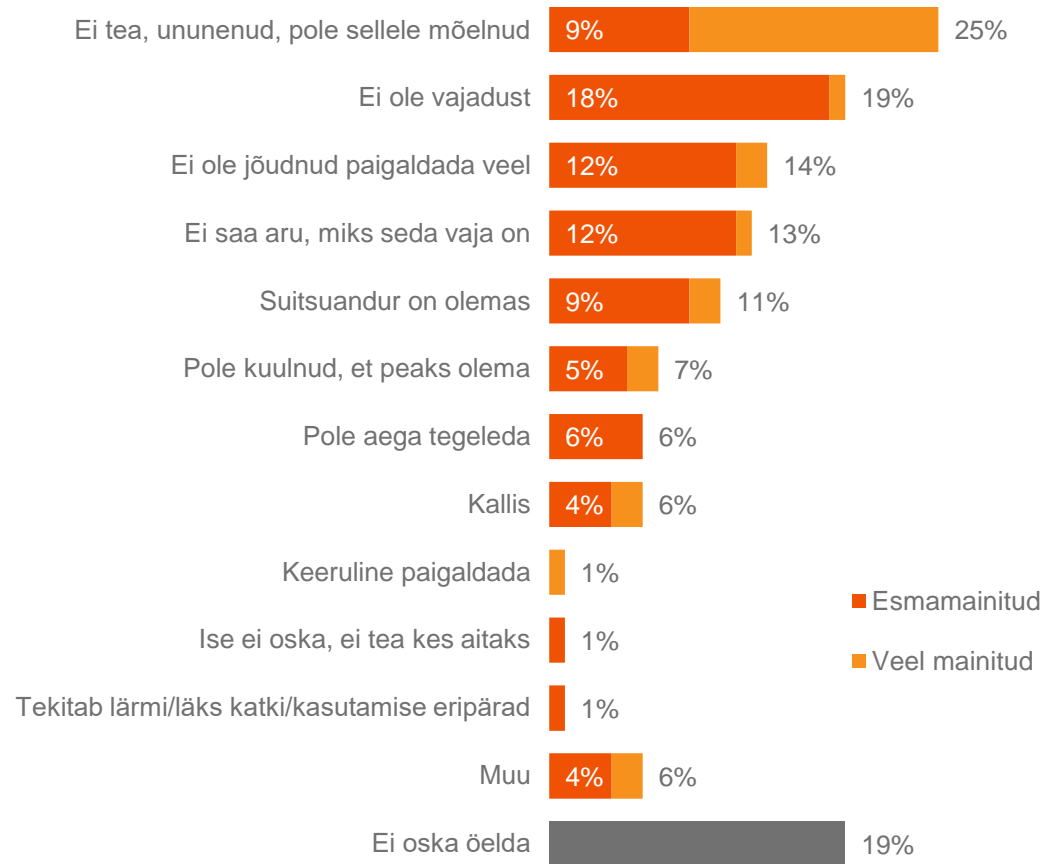
Kas Teil on kodus paigaldatud vingugaasiandur? - Jah

Üks kümnest tahkekütteil töötava kütteseadme omanikust arvab, et suitsuandurist piisab, ligi viiendik ei oska vingugaasianduri puudumise kohta põhjendust anda

% neist, kellel on tahkekütteil töötav kütteseade, kuid ei ole kodus paigaldatud vingugaasiandurit, n = 489

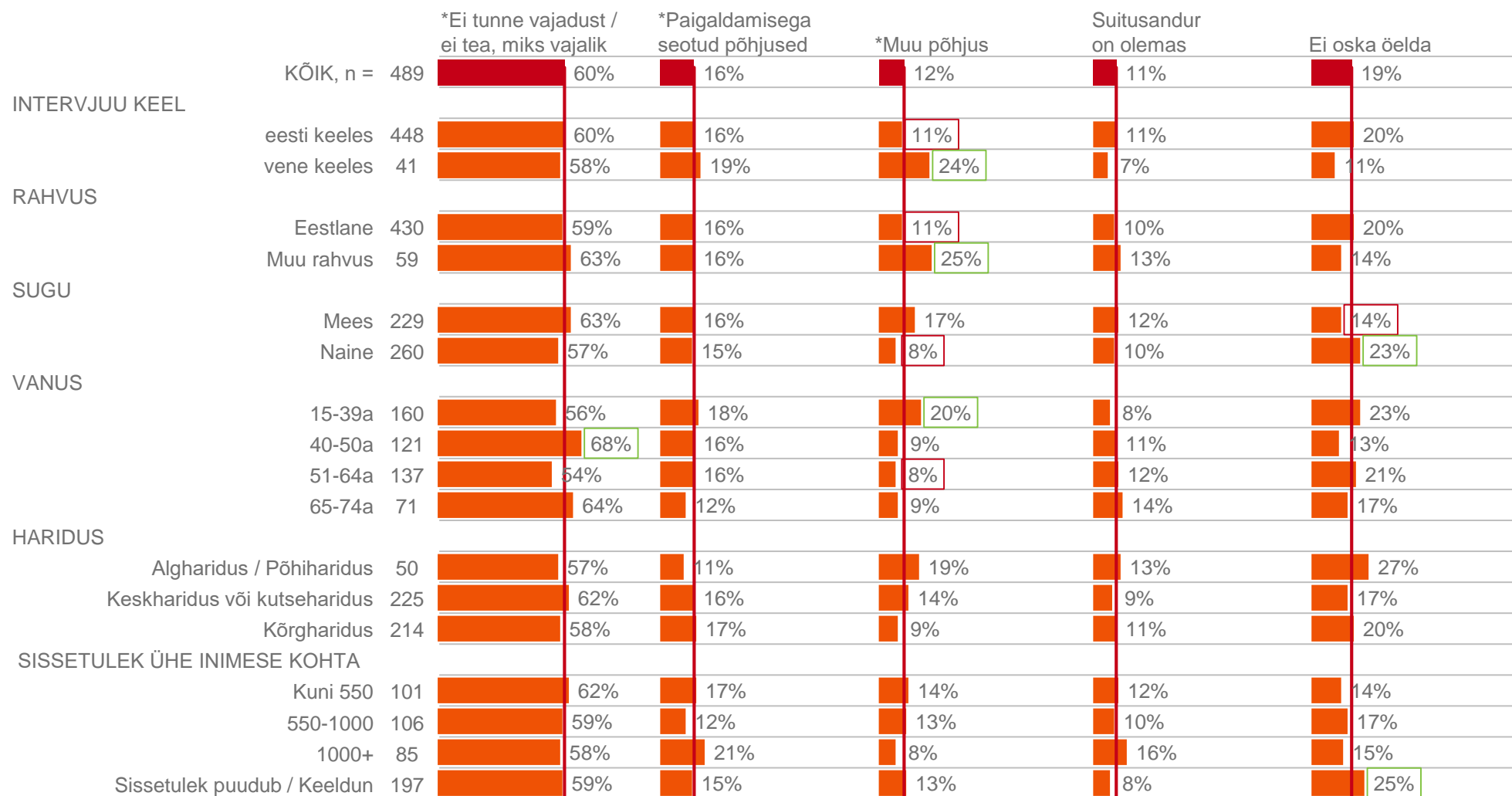
Miks Te ei ole vingugaasiandurit paigaldanud?

Vingugaasianduri paigaldamise suurimaks barjääriks on vajalikkuse tunnetamise puudus

reaprosent neist, kellel on tahkeküttel töötav kütteseade, kuid ei ole kodus paigaldatud vingugaasiandurit, n = 489

Miks Te ei ole vingugaasiandurit paigaldanud?

***Ei tunne vajadust / ei tea, miks vajalik** vastusevariandi alla on koondatud järgmised variandid:

- Pole aega tegeleda / Ei saa aru, miks seda vaja on / Pole kuulnud, et peaks olema / Ei tea, ununenud, pole sellele mõelnud / Ei ole vajadust

***Paigaldamisega seotud põhjused** alla on koondatud järgmised variandid:

- Keeruline paigaldada / Ise ei oska, ei tea kes aitaks / Ei ole jõudnud paigaldada veel

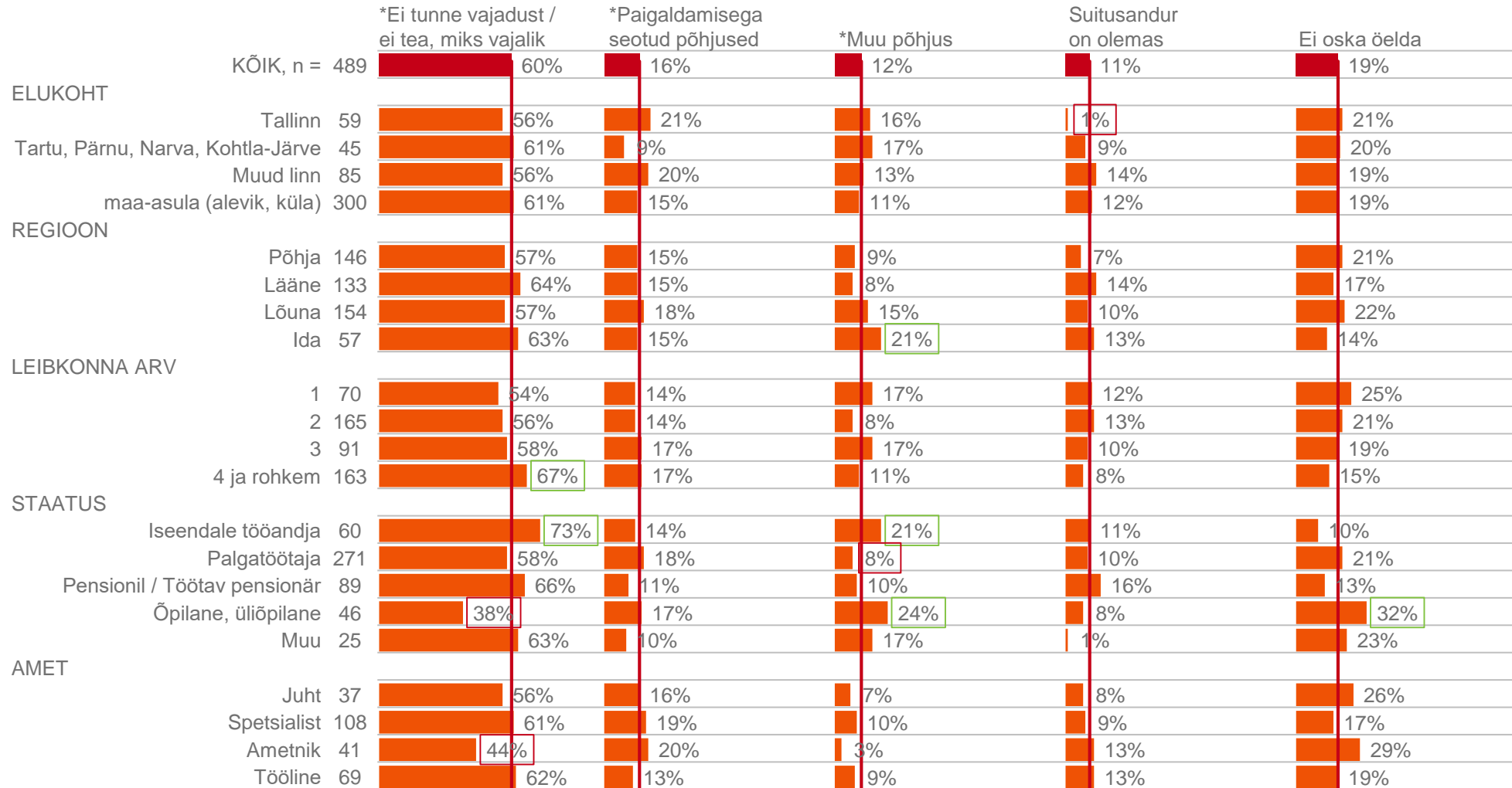
***Muu põhjuse** alla on koondatud järgmised variandid:

- Kallis / Tekitab lärmi/läks katki/kasutamise eripärad / Muu

Ida regiooni elanike seas oli keskmiselt rohkem neid, kes leidsid, et andur on kallis

reaprosent neist, kellel on tahkeküttega töötav kütteseade, kuid ei ole kodus paigaldatud vingugaasiandurit, n = 489

Miks Te ei ole vingugaasiandurit paigaldanud?

***Ei tunne vajadust / ei tea, miks vajalik** vastusevariandi alla on koondatud järgmised variandid:

- Pole aega tegeleda / Ei saa aru, miks seda vaja on / Pole kuulnud, et peaks olema / Ei tea, ununenud, pole sellele mõelnud / Ei ole vajadust

***Paigaldamisega seotud põhjused** alla on koondatud järgmised variandid:

- Keeruline paigaldada / Ise ei oska, ei tea kes aitaks / Ei ole jõudnud paigaldada veel

***Muu põhjuse** alla on koondatud järgmised variandid:

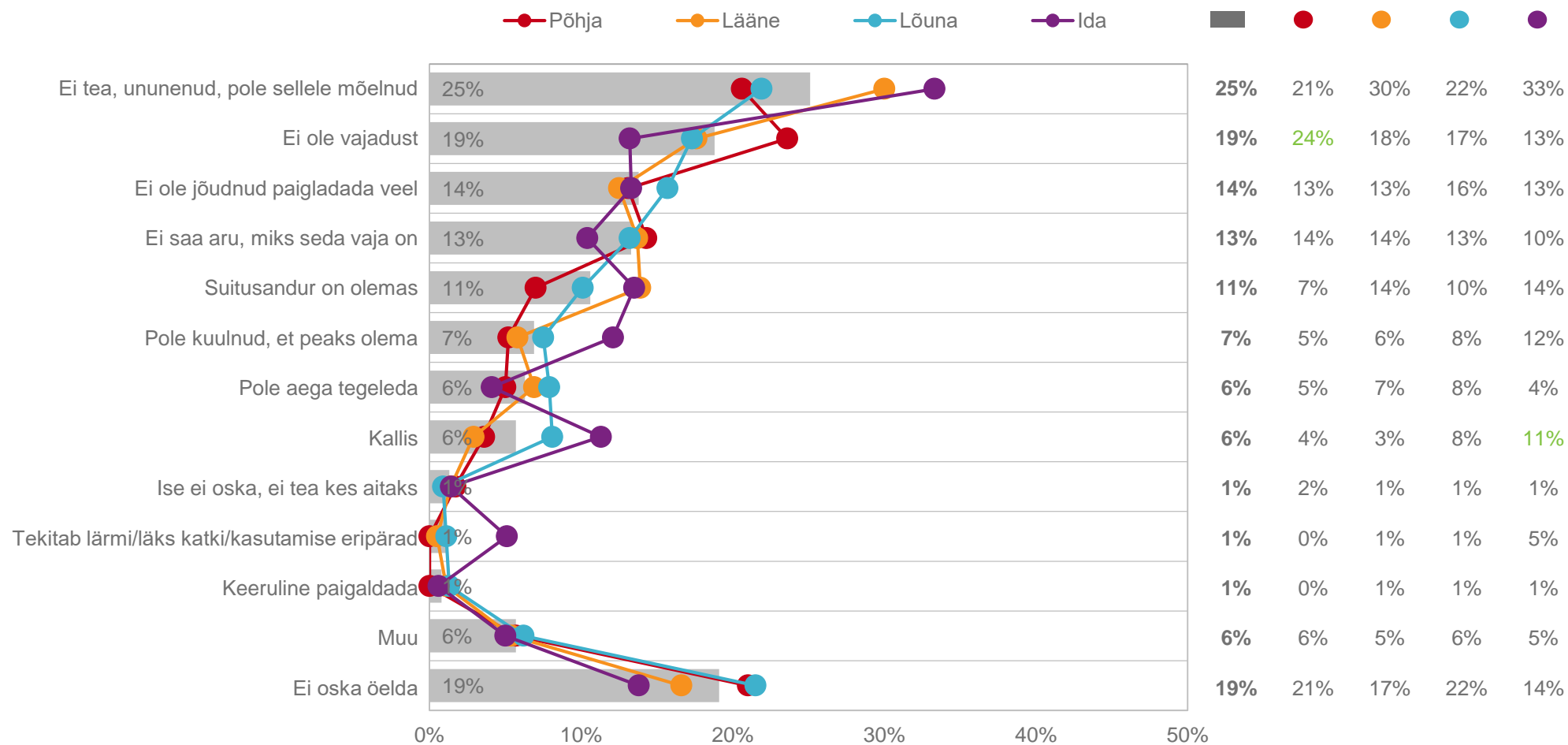
- Kallis / Tekitab lärmi/läks katki/kasutamise eripärad / Muu

□ = statistiliselt oluliselt keskmisest enam

□ = statistiliselt oluliselt keskmisest vähem

Tahkeküttele töötava kütteseadmega kodud: regioon

Miks Te ei ole vingugaasiandurit paigaldanud?

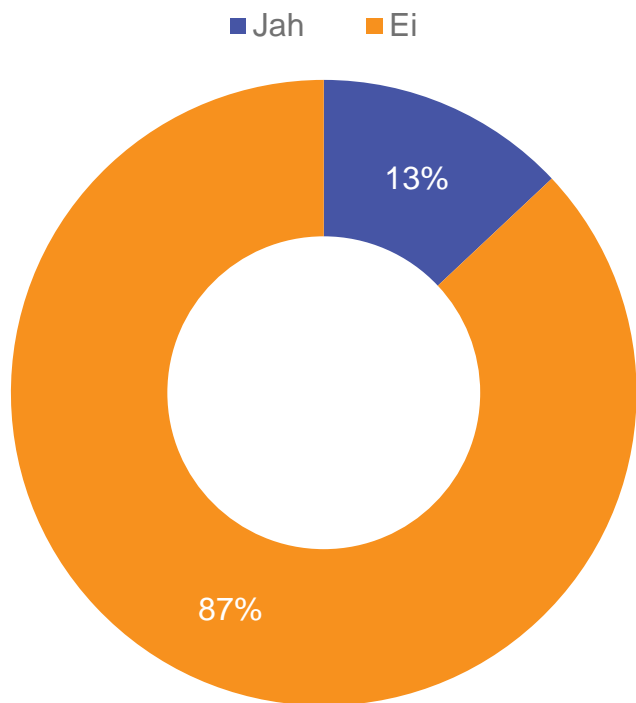
3

Korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodud

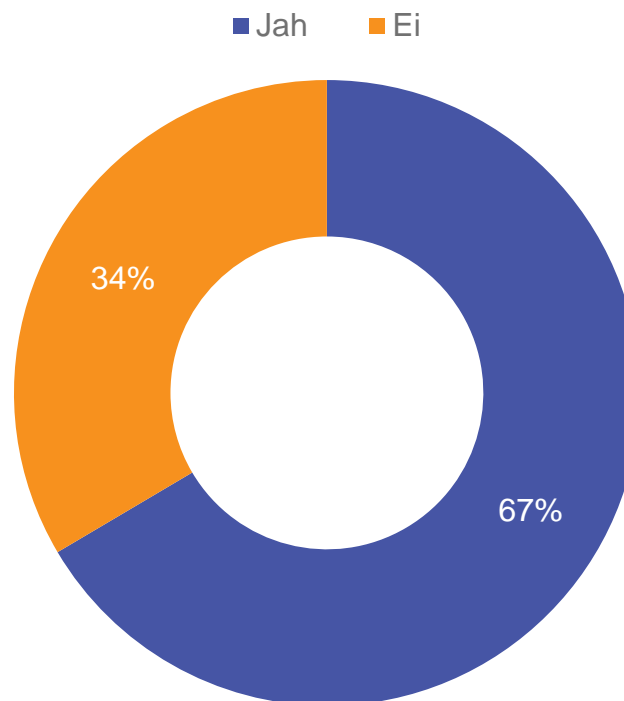
Korstnaga ühendatud gaasiseadme omanikest on vingugaasianduri paigaldanud kaks kolmandikku

Kas Teil on kodus...

... korstnaga ühendatud gaasiseade
(nt gaasikatel, soojavee boiler vms)?
% kõigist vastajatest, n = 2182

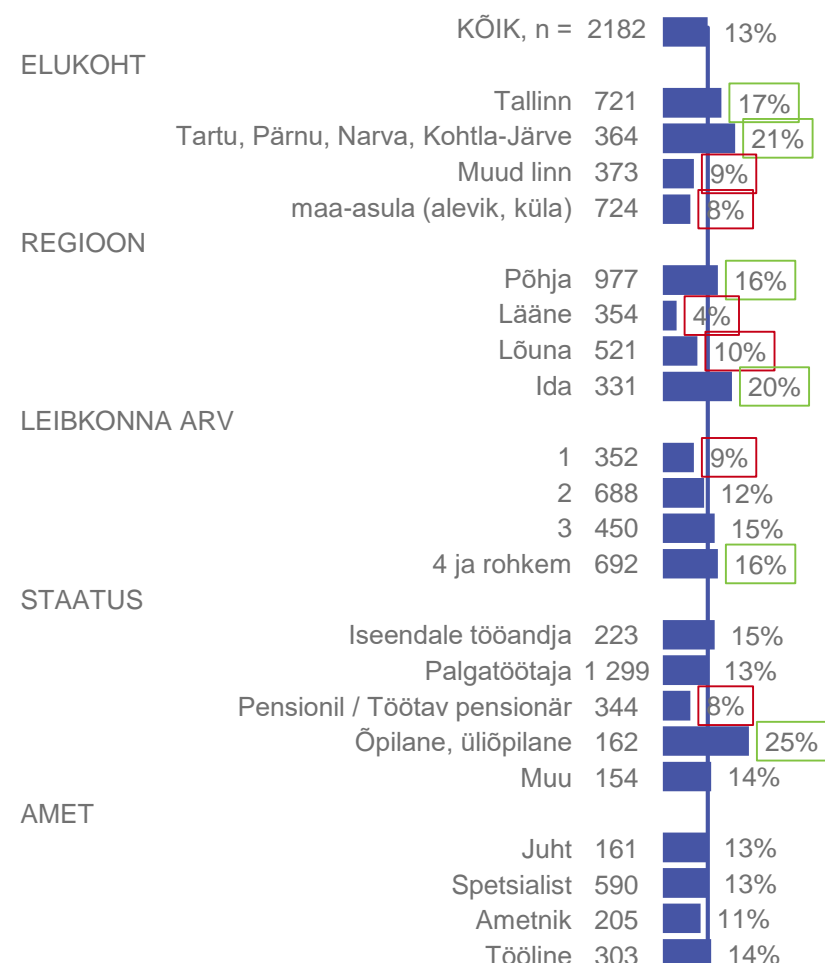
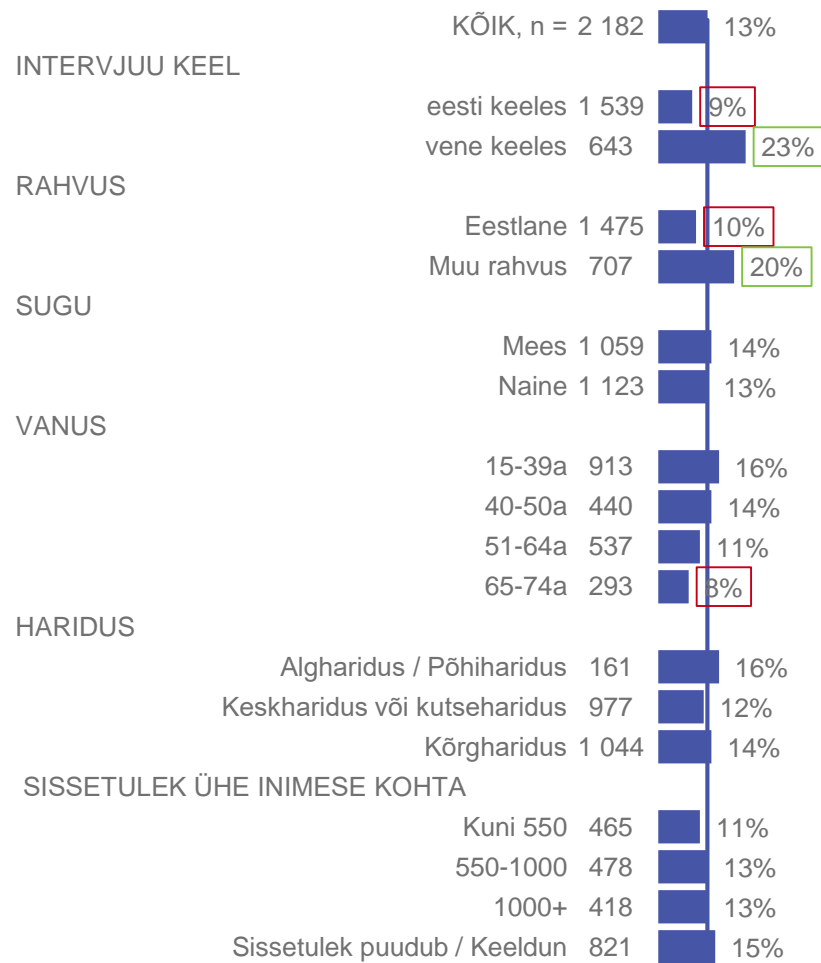
... paigaldatud vingugaasiandur?
% neist, kellel on kodus korstnaga ühendatud
gaasiseade, n = 290

Korstnaga ühendatud gaasiseadme omanikke on keskmisest enam muust rahvusest, suuremate linnade ning Põhja ja Ida regiooni elanike hulgas

reaprotsent kõigist vastajatest, n = 2182

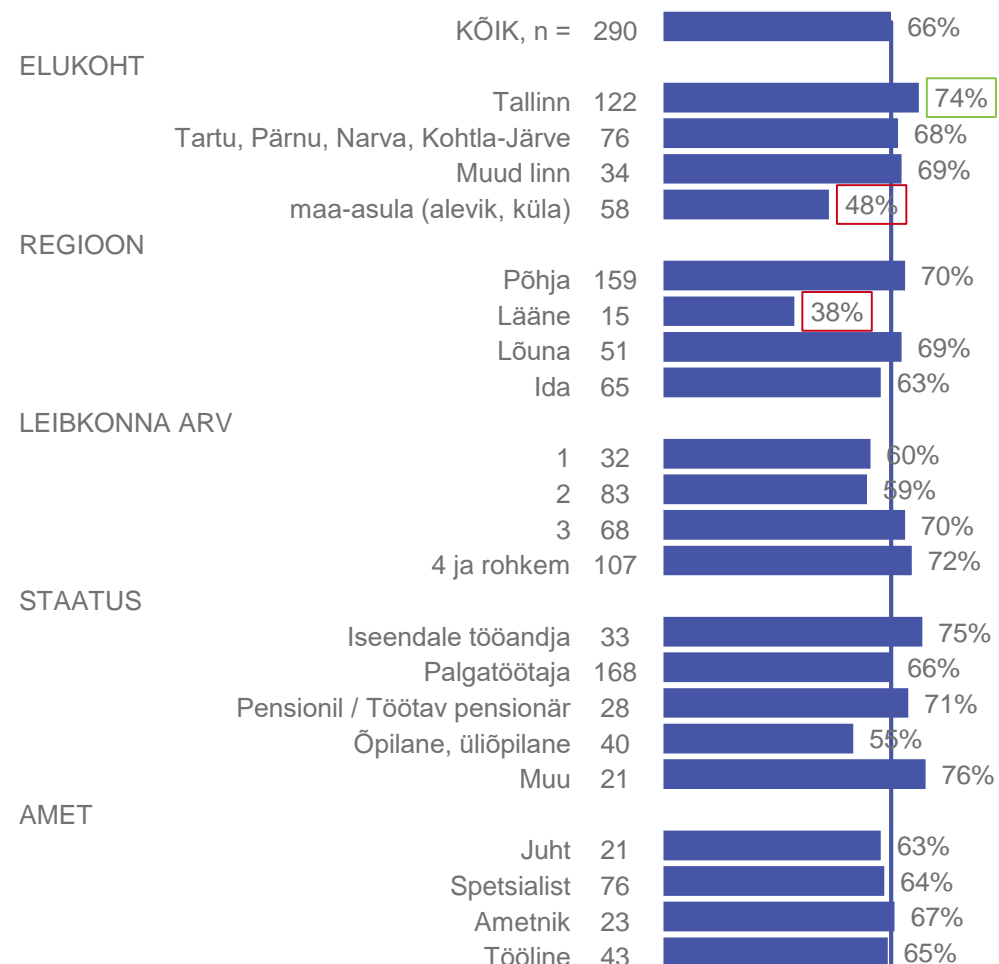
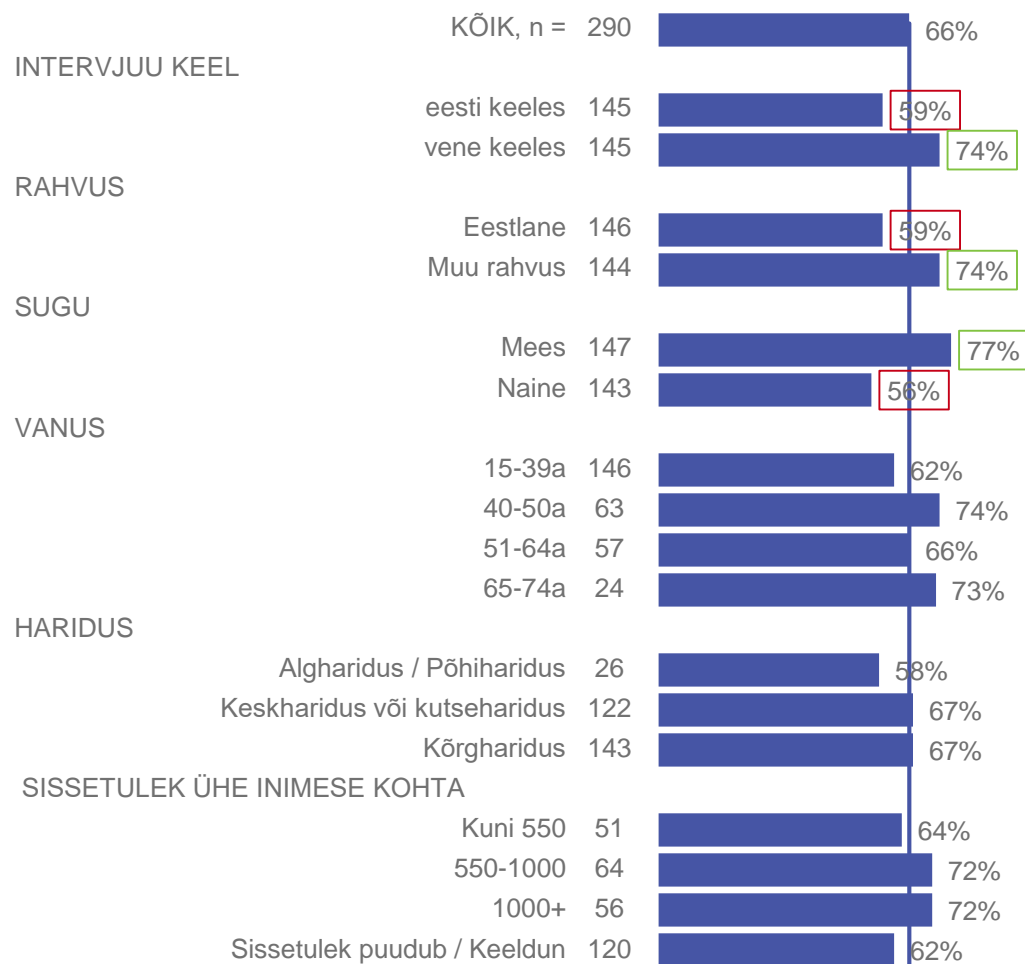
Kas Teil on kodus korstnaga ühendatud gaasiseade (nt gaasikatel, soojavee boiler vms)? - Jah

Korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodudest on vingugaasiandurit keskmisest tunduvalt vähem Lääne regioonis

reaprosent neist, kellel on kodus korstnaga ühendatud gaasiseade (nt gaasikatel, soojavee boiler vms), n = 290

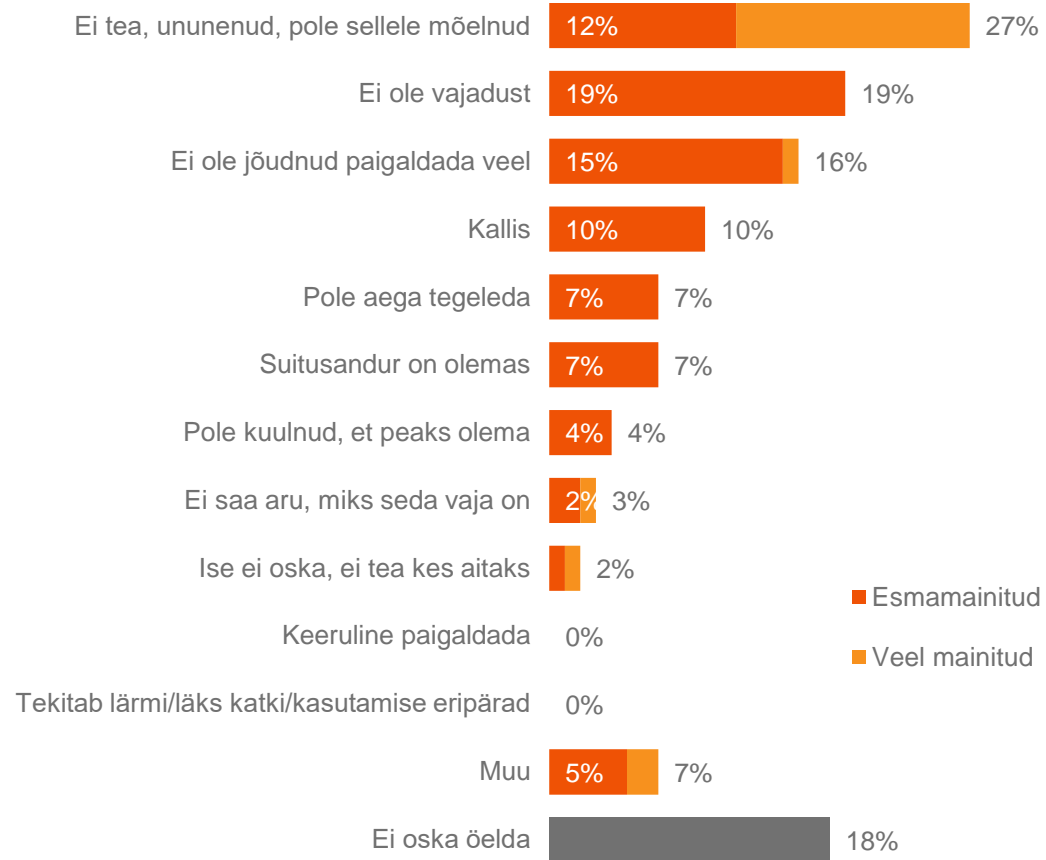
Kas Teil on kodus paigaldatud vingugaasiandur?

Vingugaasianduri paigaldamist takistab eeskätt selle vähene tähtsustamine, paigaldus jääb tihti kinni viitsimise või mugavuse taha

% neist, kellel on korstnaga ühendatud gaasiseade, kuid ei ole kodus paigaldatud vingugaasiandurit, n = 97

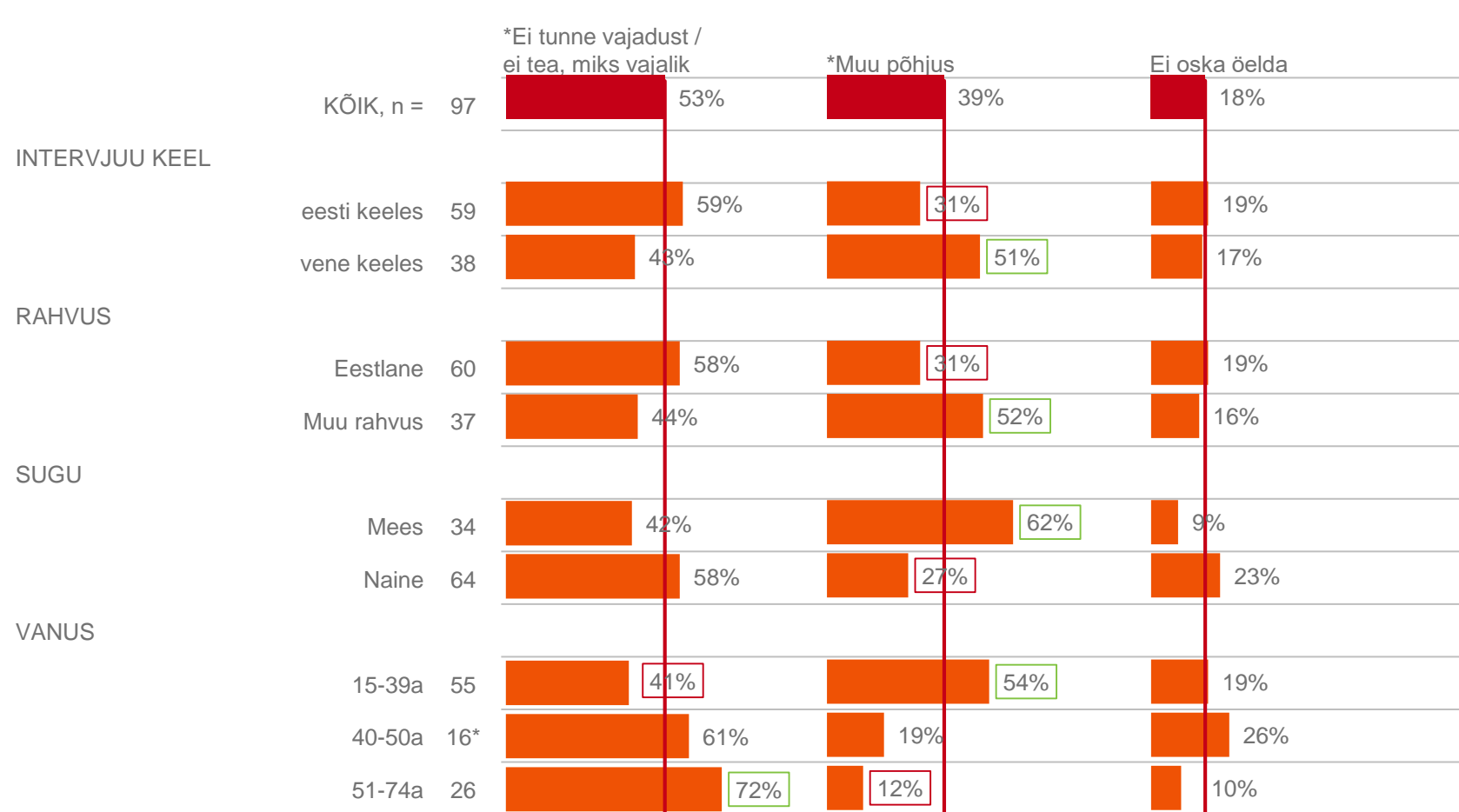
Miks Te ei ole vingugaasiandurit paigaldanud?

Vingugaasianduri vajalikkust (ja kohustuslikkust) tunnetavad keskmisest oluliselt vähem 50-74-aastased ilma andurita vastajad

reaprosent neist, kellel on korstnaga ühendatud gaasiseade, kuid ei ole kodus paigaldatud vingugaasiandurit, n = 97

Miks Te ei ole vingugaasiandurit paigaldanud?

*Ei tunne vajadust / ei tea, miks vajalik

vastusevariandi alla on koondatud järgmised variandid:

- Pole aega tegeleda / Ei saa aru, miks seda vaja on / Pole kuulnud, et peaks olema / Ei tea, ununenud, pole sellele mõelnud / Ei ole vajadust

*Muu põhjuse

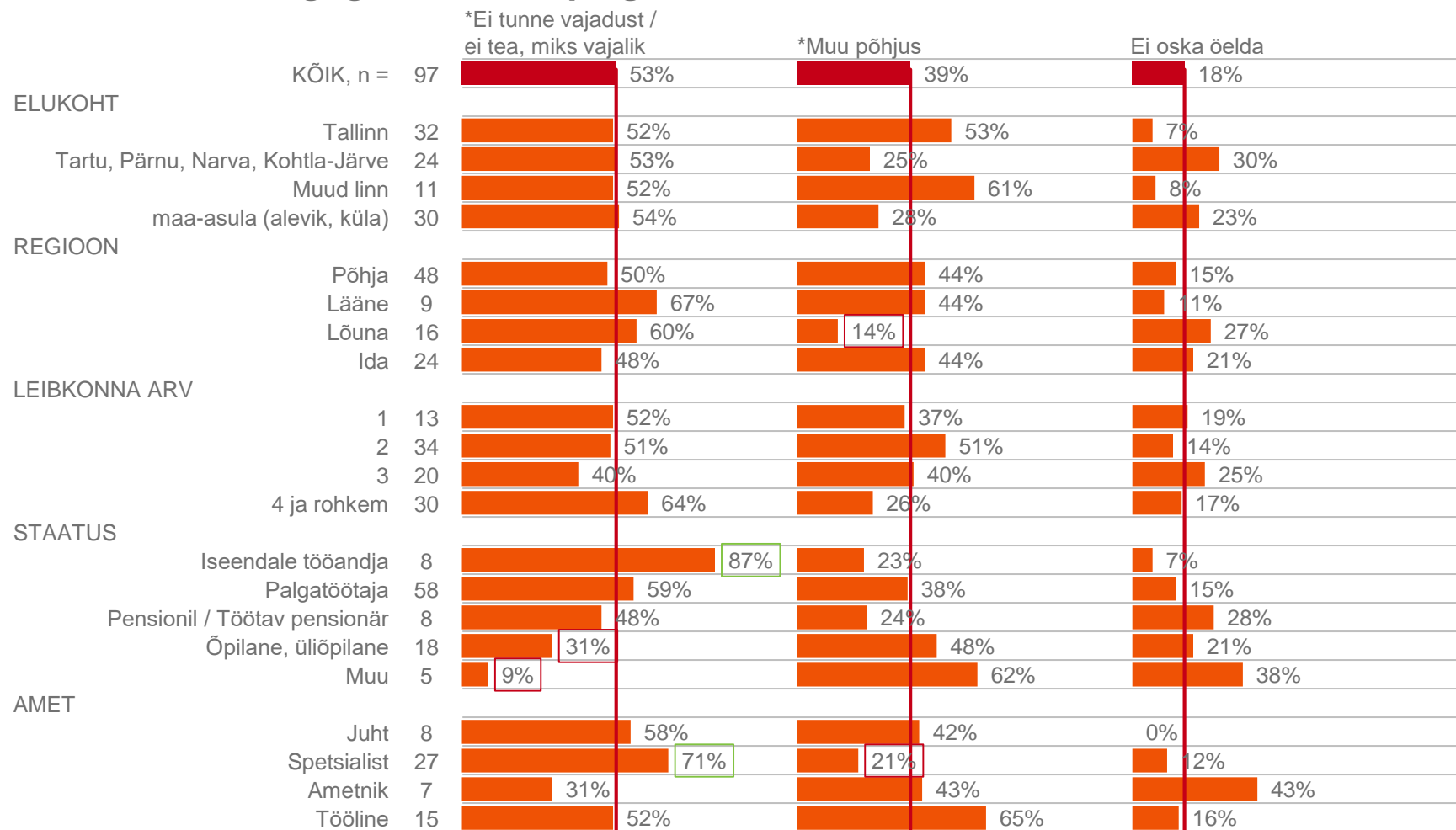
- Keeruline paigaldada / Lse ei oska, ei tea kes aitaks / Ei ole jõudnud paigaldada veel / Suitsandur on olemas / Kallis / Tekitab lärmi/läks katki/kasutamise eripärad / Muu

* Järelduste tegemiseks liiga väike vastajate arv

Vingugaasianduri vajalikkus korstnaga ühendatud gaasiseadmega kütte puhul vajab enam teavitustööd Lääne regioonis

reaprosent neist, kellel on korstnaga ühendatud gaasiseade, kuid ei ole kodus paigaldatud vingugaasiandurit, n = 97

Miks Te ei ole vingugaasiandurit paigaldanud?

***Ei tunne vajadust / ei tea, miks vajalik** vastusevariandi alla on koondatud järgmised variandid:

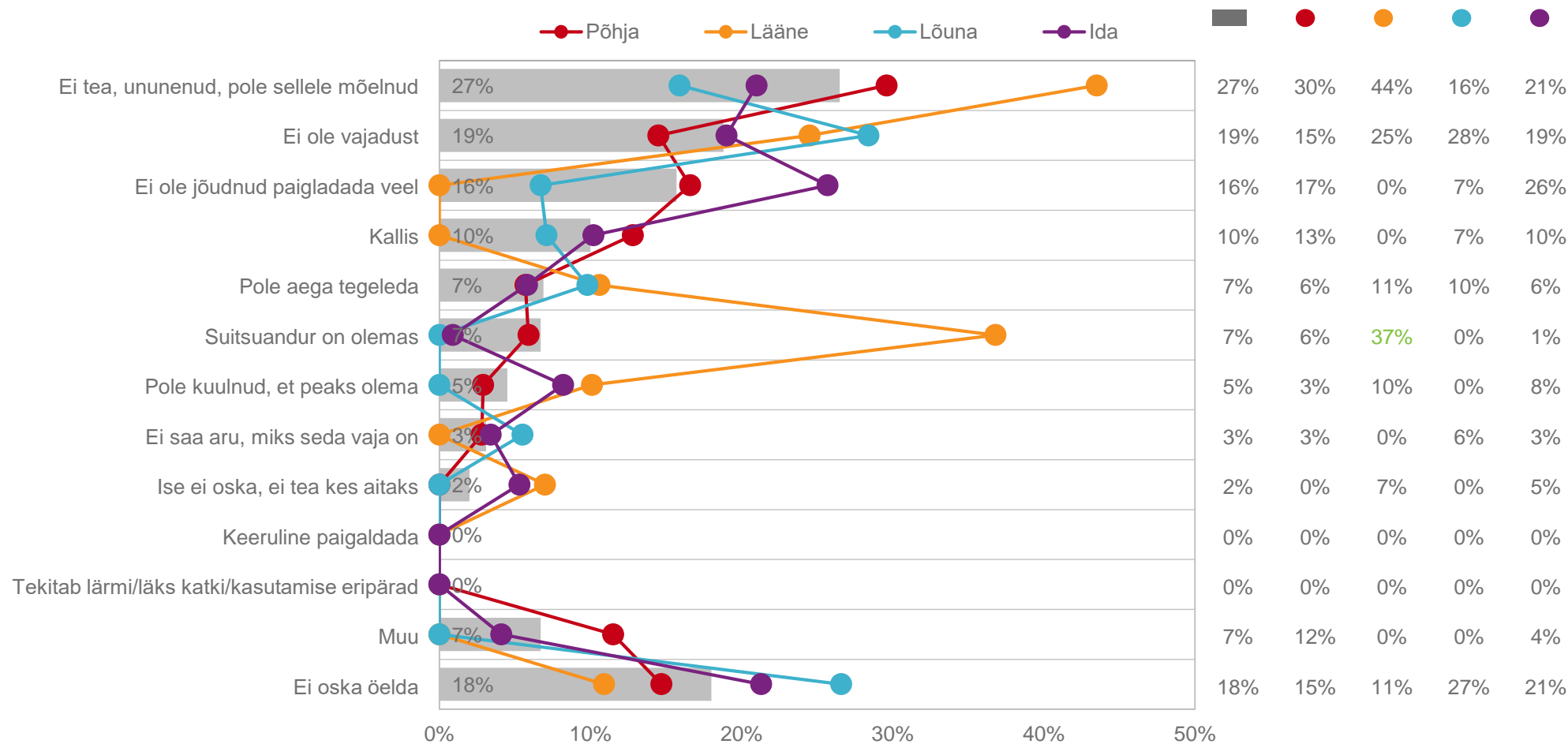
- Pole aega tegeleda / Ei saa aru, miks seda vaja on / Pole kuulnud, et peaks olema / Ei tea, ununenud, pole sellele mõelnud / Ei ole vajadust

***Muu põhjuse** alla on koondatud järgmised variandid:

- Keeruline paigaldada / Ise ei oska, ei tea kes aitaks / Ei ole jõudnud paigaldada veel / Suitusandur on olemas / Kallis / Tekitab lärmi/läks katki/kasutamise eripärad / Muu

Korstnaga ühendatud gaasiseadmega kodud

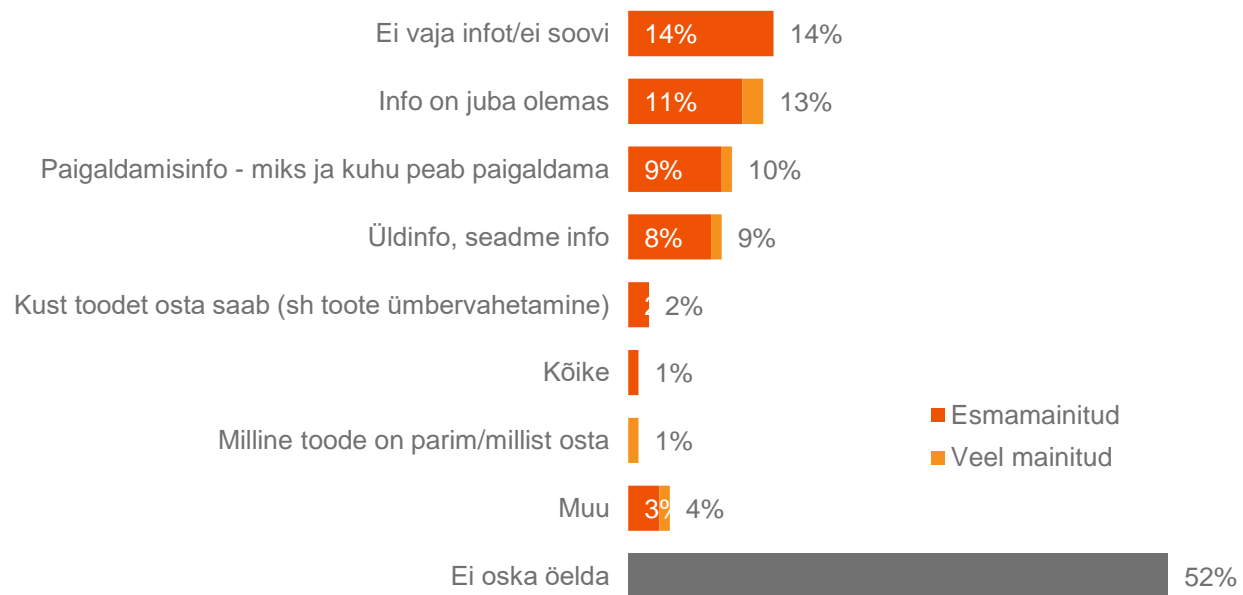
Miks Te ei ole vingugaasiandurit paigaldanud?

Vingugaasianduri kohta oodatakse kõige enam informatsiooni paigaldamise osas

% neist, kellel on kas tahkekütlet töötav kütteseade ja/või korstnaga ühendatud gaasiseade, kuid ei ole kodus vingugaasiandurit paigaldatud, n = 542

Millist infot Te vingugaasianduri kohta sooviksite?

Lisad

Vastajate sotsiaaldemograafiline profiil

% kõigist vastajatest, n = 2182

INTERVJUU KEEL

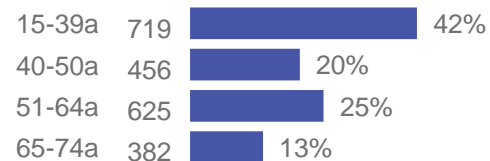
RAHVUS

SUGU

VANUS

HARIDUS

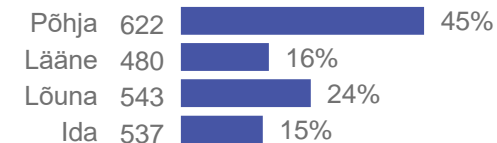
SISSETULEK ÜHE INIMESE KOHTA

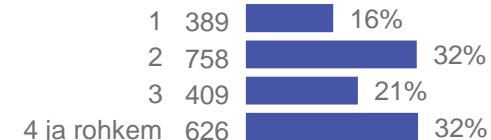
ELUKOHT

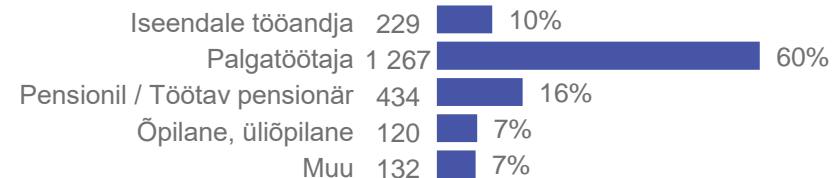
REGIOON

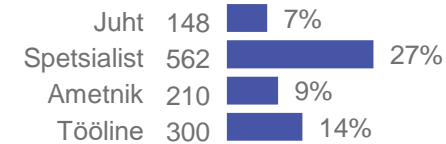
LEIBKONNA ARV

STAATUS

AMET

Projekti meeskond

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Tellijä esindaja:

Ankeedi koostaja:

Aruande koostaja:

Valimi planeerija:

Küsitlustöö koordineerimine:

Ankeedi programmeerimine ja andmetöötlus:

Graafilised tööd:

Sandra Tammiksaar

Esta Kaal

Reet Marii Rokk

Alise Udam, Marit Schultz

Kaja Ruuben

Kalev Mitt

Maire Nõmmik

Kontaktinfo

Reet Marii Rokk

Kantar Emor, uuringuspetsialist

Telefon: 626 8532

E-mail: reetmarii.rokk@kantar.com

Kantar Emor

Telefon: 626 8500

Faks: 626 8501

E-mail: emor@emor.ee

Aadress: Maakri 21, 10145 Tallinn